

ELOFIZETES.

HELYBEN ES VIDEKEN

Egy évre ... 48 kor
Fél évre ... 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy hónapra ... 4 kor.

Nyitási költségek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasúti palotájában.
TELEFON-SZÁM: 352.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
Tózszei főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARAD, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

KEDD, JULIUS 30.

Czernin a király leveléről.

— (Vállalja a felelősséget. — Kühlmann tudott a demarsról. —

Bécsből telefonálja tudósítónk: Az urak háza mai ülésén mutatkozott be az új kormány. Hussarek báró miniszterelnök elmondotta programbeszédet, amely egyezik a Reichsratban elmondott beszéddel.

Ezután Czernin Ottokár gróf volt külügy-miniszter szólalt fel. Kijelenté, kötelezve érzi magát arra, hogy őfelségének Ferdinánd román királyhoz annak idején eszközölt demarsáról beszéljen, mert a külföldi sajtó egyrészében az esetnek helytelen leírása olvasható.

Ő felsége demarsa az én tanácsomra és teljes miniszteri felelősségem mellett történt. Bresztben jó forrásból azt a hírt kaptam, hogy a román király elszigetelt és ezért reménytelen helyzetét kezdi megérteni és módot keres császárnkkal és királyunkkal összeköttetésbe jutni.

A román királynak tudomásomra jutott kívánságát közöltem német kollégámmal, Kühlmann dr. Ő felségének ezt a demarsot tanácsoltam, amely azóta ismeretessé vált. E demarsnak az volt az eredménye, hogy a románok kétségbeesett harcát elkerültük és azonnal békét kötöttünk. (Élénk tetszés. Ismétlem, hogy e lépés teljes felelősségét magamra veszem,

mert a diplomáciának nem az a feladata, hogy súlyos saját áldozat mellett az ellenség megsemmisítéséig tovább folytassa a küzdelmet, hanem ha valami módon lehetséges, tisztességes békét érjünk el. (Tetszés.) Ez esetben elértük. (Élénk tetszés és taps. A szónokot számosan üdvözik.)

Ezután a költségvetési provizóriumot elfogadták.

Bécsből telefonálja tudósítónk: Azzal a július 23-iki jelentéssel kapcsolatban, amely Károly császárnak és királynak ez év februárjában egy osztrák-magyar törzstiszt útján a román királyhoz intézett szóbeli közléséről szólt, egyes német lapok megjegyzik, hogy a német kormányt nem értesítették előzetesen Randa ezredes megbízatásáról. Ezzel szemben meg kell állapítanunk, hogy Czernin gróf azt a szándékát, mely szerint indítványozza Károly császárnak és királynak, hogy a román királyhoz a közzétett nyilatkozatot eljuttassa, Kühlmann dr. akkori külügyi államtitkárral megbeszélte és a nyilatkozat tartalma tekintetében, amelyet Randa ezredesnek a román királlyal közölnie kellett, egyetértés jött létre.

Visszavonultak a németek.

(A franciák térnyerése. — A német visszavonulás rendben történt. — Foch kiméli a franciákat.)

Berlin, július 30. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér: Rupprecht trónörökös hadserege: Részleges támadásokat, amelyeket a Lys-től és a Scarpe-től északra és széles fronton a Somme északi partján indítottak az angolok, visszautasítottunk.

A német trónörökös hadserege: Az Aisne-től délre levő szakaszokon a délelőtti nyugodtan telt el. Délután a Ville-Montoire-től északra heves tűzérési előkészítés után megindult ellenséges részleges támadásokat ellenlökéssel visszavertük. A július 26-ról 27-re virradó éjjel a Ourcq és az Avre között legelől levő harterületünket tervszerűen kiürítettük és a védelemre a Ferre en Tardenois és Ville en Tardenois közötti vidéken rendezkedtünk be. Mozdulatunk rejtve maradt az ellenség előtt, mert július 27-én még az ellenséges tűzérés lötte régi állásainkat. Hátfelvételek meggátolták az ellenségnek délután habozva előretapogatódzó csapatait az általunk feladott terep birtokbavételében. Tegnap megpróbálta az ellenséges gyalogság, hogy erős tűzérési védelem alatt előre dolgozza magát új állásunkig. Az előterepen hagyott gyenge osztagaink az ellenséget bevárva, közeli puská és géppuská tüzeléssel fogadták és érzékeny veszteséget okoztak neki. Az előző napon berendezkedett tűzérésünk, valamint harci repülőink a menetelő ellenséges csapatokban és páncélos gépkocsikban hatalmas célpontot találtak. Ferre en Tardenois mellett és főle délkeletre erősebb támadások elől feladatok bevezése után ezek az előterepen hagyott csapataink a kapott parancshoz képest visszavonultak dűl-saikba. Az ellenség többször megismételt támadásai heves harcokra vezettek, amelyek visszavetésével végződtek. A Pachelin tábornok parancsnoksága alatt kelet- és nyugatporoszországi ezredek, amelyek már a Chateau Thierrytől északnyugatra levő magaslatokon a csata kezdete óta nap-nap után számos francia és amerikai hadosztály rohamait húsították meg, tegnap is különösen kiütköztek magukat. Löwenhardt hadnagy 45-ik légi győzelmét aratta. Ludendorff. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Londonból jelenti a Reuter-ügynökség: A német visszavonulás teljes rendben folyt le és nem volt menekülés. Ez a visszavonulás azonban mégis a szövetségesek sikerének tulajdonítható. A francia tankok lehetővé tették az amerikaiaknak, hogy a német vonalakat az Ardre völgyébe szorítsák vissza. A francia előnyomulás harmadik kilométer szélességű vonalon általában hat és fél kilométer.

Francia hivatalos jelentés: Csapataink folytatták az előnyomulást a Marnától északra Ourcq környékén sikerült előretolt csapatainkat az ellenséges ellenállás ellenére, amely megakart akadályozni a folyón való átkelésünket az északi partra átvinni. Benyomultunk Ferre en Tardenoisba. A Ris erdőtől északkeletre elértük San Voisint. A jobbszárnyon csapataink elfoglalták Kutrenois Olivy-t és Violaines helységeket és jelentékenyen megközelítették a Rheims-től Dormandba vezető utat.

Berlinből jelentik: A Vorwärts haditudósítója jelenti a nyugati frontról: Foch ellenőrzésénél az ententenak súlyos áldozataiba került ugyan, tévedés volna azonban ebből arra következtetni, hogy a francia hadsereg érzékenyen meggyengült. Ellenkezőleg, a jelentésekből és a német hadvezetőség megfigyeléséből is mindinkább kiderül, hogy Foch tábornok főparancsnoki hatalmával nagyon is él és gondját viseli annak, hogy saját hazája határát kímélje és a tulajdonképpeni támadó tömegeket az afrikai és amerikai csapatokból meríti.

Bécsből jelentik: A Züricher Morgenzeitung írja, hogy a szövetségesek vesztesége sokkal több, mint a németeké. Megjegyzik a lap, ha azt vesszük figyelembe, hogy németek legtöbb háborús célja az ellenséges hadseregek elpusztítása, el kell ismerni, hogy ezt a céljukat többé-kevésbé el is érték.

Hágából jelentik: A Times haditudósítója írja: Az ellenség támadó ereje negyven óra óta fokozódik. Az angolok és franciák nagyban készülődnek, hogy ellenség meglepő akciójával szembeálljanak.

— A honvédelmi miniszter Budapesten. Budapestről jelentik: Szurmay Sándor gyalogsági tábornok honvédelmi miniszter, aki részsortügyekben Bécsben tanácskozásokat folytatott, vasárnap este visszaérkezett Budapestre.

— A képviselőház holnapi ülése. Budapestről jelentik: A képviselőház holnap, kedden, újból összejött. A bizottsági jelentéseket terjesztik be, de a legközelebbi ülést azután csütörtökön vagy pénteken tartják csak, mert szerdán a főrendiház tárgyalja a választójogi javaslatot. A ház letárgyalja a pénzügyminiszter javaslatait, azonkívül a katonai ellátásról szóló törvényjavaslatot, majd megkezdí nyári szünetét.

XII. Kerület: Vörös Mátyás. Földvári György, Cs. Varga Gáborné, Kovács György, Pintér Mihály, Bartot Márton, Madarász János, Springer Ignácné, öz. Jarina Ferencné (5), Majdán Mihályné (3), Karácsonyi Mihályné (4), Drágos Istvánné (4), öz. Szaszi Jánosné (3), öz. Birkás Józsefné (4), Voján Pálné, Kihili Józsefné, Gubincsei Andrásné, Mészáros Pálné, Gerőcs Mátyásné, Böhm Mór.

Murawjew negyven milliós zsarolása.

(Ukraina az ígért földje.)

(Az Aradi Közlöny eredeti haditudósítása.)

B. K. Odessza, 1918. július végén.

(A sajtóhadiszállás engedélyével.)

A sinai könyvtárköztetés ideje ugyan már rég lejárt, de az embernek önkéntelen a kanaáni ígért jut az eszébe, ha Podwolicsezkán belül az Odesszába vivő gyorsvonalba. Megyünk Ukrainába. A bőség földjére. Már az uton, egész jelentéktelen állomásokon is fölös mennyiségekben kapható tojás, fehér kenyér, hentesáru, minden, a mi jegyrendszerhez, kidekázott mennyiséghez szokott szemünknek, szájunknak kellemes. Csak épen, hogy habzó pohár sör helyett illatos csájjal, (teával) öblítjük le torkunkat. Az árak ellenben nem bőséggel, hanem mintha élelmiszerhiánnyal volnának arányosak. A falvakban ugyan még elég türhetőek. Azonban amint fogy a térbeli távolság Odessza felé, viszont úgy, vagy még gyorsabban emelkednek az árak is. De az utas legalább trenirozza az idegeit, s nem szédül el, ha például egy csájért és két kis darab „piroznycj”-ért (apró sütemény) három-négy rubelt számlának. Igaz, hogy ebben már benne van a 10—15 százalék borraavaló is, a melyet az „officiant” (alkalmazott) önként felszámít.

Hát igen: minden van itt, főleg élelmiszer nagy bőségben. Ha a bibliai idők megelevenednének, Mózes bizonyára idevezetné az ő kiválasztott népét. Az élelmiszerüzletek, csemegekereskedések, az éttermek incsiklandozó buffetjei látványosságok számra mennének nálunk, még talán békeidőben is. Mintha csak a gyomruknak élne itt az emberek. Hogy halvány (?) hasonlattal éjek: Pesten nincs annyi mozi és kávéház, mint a mennyi étkezőhelyiség, különféle fajtájú, s árusító bódé, stb. csábítja itt az embert. Csak a „vodka” és társai hiányzanak. Szesz italra még mindig áll a tilalom, a mely annak idején lehetővé tette a gyors mozgósítást. Alkohollal helyett annál sürűbben fogy a kesernyős-savanykás, kenyérhéjból erjesztett kvassz és a citrone hűsítő italok.

De az árak türhetetlenek és a nagy idegenforgalom következtében, a melyet a központi hatalmak seregei képviselnek, vigan burjánzik a spekuláció is. Így természetes, hogy a nép bennünk látja a drágaság okát, s a szeretet, amellyel annak idején bevonuló, felszabadító csapatainkat fogadták, most ezen a ponton válik népszerűtlenné.

De nemcsak az árak, hanem a monarchisták serege is nő. Itt-ott bejelentett tüntetésüket a munkásság, főleg a „beszabotnék” (munkanélküliek óriási tömege) azonban idejekorán megakadályozzák.

— *Je suis un monarchiste* — ütötte mellét a lottó-klubban a játékasztalnál velem szemben ülő ur, — a cári kormány alatt még viceadmirális, a vizijárművek geografikus osztályának a parancsnoka, — most u. n. „Lotse” az ukrán kikötőparancsnokságnál.

— Nagyon lepasszoltam — mondja és gyors nevetéssel néz végig uniformisán. — Ez itt egy ukrán, teszi hozzá lenézőlag a mellébe beszélő urra mutatva. Ukrán, — csufolódik vele — ukránul beszél, mint a paraszt. *Paraszt*, — ismétli s az idők kényszerűsége folytán lefojtott uri göggye elkéserevedve tör ki belőle. S mint egy ledólt kastély korhadtt, csonka omlópába kapaszkodva buzgón kezdi felsorolni a családfáját, századokig visszamenő, nagyorosz származását.

Tudvalevőleg Ukraina harminc egynehány

millió lakosságának kilencven százaléka kisorosz és jórészt analfabéta. A fennmaradó tíz százalék nagyorosznak vallja magát és halálos ellensége a mostani kormánynak. Vagy monarchista érzelműek, vagy általános nagyorosz közfárasztást szeretnének s ezt kereskedelmi, Odessza további fejlődési, fennmaradási lehetősége szempontjából is fontosnak tartják, mert meggyőződésük szerint a kikötővárosnak létkérdése, hogy továbbra is az anyaországhoz tartozzék.

A város különben már nyugodt, a központi hatalmak csapatai mihamar helyreállították a rendet.

Világvárosi forgalom, élénk, elegáns kocsi-korzó, kopott izvoscsikók előtt is jól táplált pompás lovak s gummiptájkójukkal szinte repülni látszanak a kocsi előtt, oly gyorsan hajtanak a kocsisok. Hullámozó tömeg a fő-utvonalakon, a Decibasz-széljén, megfelel a mi hatványozott forgalom Békéscsaba utcáinak, — csak lépésben lehet haladni. A Nikolajewszkaja Boulewardon és a Pucinszcsaja tengerhez vezető elegáns részein az előkelő, avagy gazdag hölgyvilág mutogatja esti időben — amely helynyúl a hajnal pirkadásába — csodás prémeit. A hermelin-sálak, kék ró kák, nyest gallérok ugy dominálnak itt, mint Hatvan környékén a mezőkővesdi asszonyok matrózhimzései. A színház a napokban zárult, de egvél, számos mulató, kávéház zsufolásig tele, szinte azt lehetne mondani: dőzsöl itt az élet. Záróra nincsen, legföljebb csak az óvatosság kényszeríti az embereket, különösen a külső részekben lakókat, az idejében való hazatérésre. Késő este még el-elpuffan egy-egy lövés, vagy megvillan a tőr a még rejtőzködő, le nem leplezett bolsevikiek kezében, dacára a többszöri, fegyverszolgáltatási rendeletnek. Nappal azonban, már semmi sem mutat a bolsevik uralom alatt átélt izgalmakra.

Kár lett volna valóban ezért a szépen rendezett, gyönyörű, széles utcájú modern városért, a virágzó kereskedelemért, maráért, nompás palotáiért, amelveket pedig gyakran ijesztgettek a pusztulással.

A bolsevik uralom alatt a forradalmárok zászlókkal járták be az utcákat: *Shant kapitalist! Da zdavatvona! proletarist!* Halál a kapitalistákra! Éljen a proletárizmus! *Vojna dvorcam, Mir chümsa!* Háború a palotákra! Béke a kunyhóknak!

Ma már csak mint rossz emlékek kísértenek ezek a dolgok, a paloták büszke sértettségében állnak, az utcákon komoly méltósággal örködik az ujonnan szervezett ukrán milic. Kezükben szükség esetén meg-megsuhan a *naqajka* (bőr-ostor.)

A kapitalisták is kiheverik majd azt a két millió rubelt, amit éjszakánként idején, életveszélyes fenyegetésekkel erőszakoltak ki az álmukból felriasztott, ágyukból megidézt bankároktól. S már nevetve beszélnek Murawjew alezredes főparancsnokról, Trockij és Lenin akkori megbízottjáról, aki azonban jelenleg hibás elszámolás miatt Moszkvában börtönben ül. Ez a Murawjew azon a címen, hogy Besszarábia érdekeinek megvédésére katonaságot akar toborozni a románok ellen, nyolc negyven milliót követelt a néptől. Plakátok, s az újságban fészölítések jelentek meg a következő szöveggel: *Holnap már későn lesz!*

A derék banda véletlenül fején találta a szöveget. Másnap már csakugyan késő volt, — de megfordítva — az ő részükre.

Másnap ugyanis már itt voltak a németek.

Fehér Olga.

Aradi gyermekek „sorozása.”

(Készítés a tengerpartra. — Kardos dr. igazgató a király akotójáról.)

A Károly, király-gyermekegyaraltatási akció, amely már eddig is tizenötezer gyermeket helyezett el részben a tengerparton, részben gabonatermelő vidékeken, aszerint, amint azt a gyermek szervezete megkívánta, Aradon is közeledik a megvalósuláshoz. Mint ismeretes a gyermekegyaraltatást az a nemes intenció vetette a felszínre, hogy a magyar állam beteges, a háború folyamán elcsenevészett gyermekei a tengerpart mellett néhány hetes üdülésben részesüljenek, ezzel szemben pedig az osztrák gyermekeket, amennyire lehetséges, valamivel jobb élelmezéssel egy kis erőhöz juttassák. Természetesen a terv nyilvánosságra jutása után igen szép számmal akadtak jelentkezők, akik közül orvosi szakértőknek kell kiválogatni az üdülésre leginkább rászorultakat. Aradon Kardos Géza dr. az állami gyermekmenhely igazgató főorvosa, aki páratlan megértéssel és őszinte lelkesedéssel állott az akció szolgálatába, ma délután kezdte meg a jelentkező gyermekek megvizsgálását.

Az Aradi Közlöny munkatársának, aki kiment a gyermekmenhelybe, hogy szemtanúja lehessen az orvosi vizsgálat első napjának Kardos dr. az aktus megkezdése előtt rövid felvilágosítást adott az akció aradi vonatkozásu részéről.

(Az igazgató nyilatkozata.)

— Aradon ötszáz gyermek jelentkezett a tengerparti nyaralásra, — mondotta Kardos dr. — amiről én jelentést tettem az illetékes felsőbb fórumnak. Jelentésemet oly formában tettem meg, hogy mind az ötszázat javaslatba hozom. Hogy ez lehető lesz-e, azt előre természetesen nem tudom, de nagyon szeretném, ha sikerülne. Elővigyázatból ma megkezdem a gyermekek megvizsgálását, amiben segédkezik nekem Németh dr. ur. Azt előre is kijelentem, hogy nem nagy szigorúsággal végezzük a vizsgálatot. Három osztályba sorozzuk a gyermekeket s amennyit csak lehetséges elküldünk, hiszen a legtöbb valóban rászorult. Tüdőcsucs-hurut, fejletlen testalkat, az apa a fronton teljesít szolgálatot, vagy hadifogságban van, olyan családok, ahol sok a gyermek, ezek azok a szempontok, amelyeket elsősorban figyelembe veszünk.

— Az elutazás augusztus 20-án fog megtörténni. Minden harminc gyermekből álló csoporttal egy tanítónő, vagy ovónő megy, mint kísérlő. Ugy értesültem, hogy az aradi gyermekek Abbáziába kerülnek, de miután Portoroszé, Lovrana és Ika is fel vannak véve, mint üdülésre alkalmas helyek, lehetséges, hogy ezek egyikében helyezik el gyermekeinket.

Az üdülő gyermekek szállodákban, penziókban fognak lakni, ott is kapják az élelmezést, majd ami előre is mondhatom, minden tekintetben kielégítő lesz. Ennek kijelentését azért tartom szükségesnek, mert olyan hírek vannak forgalomban, hogy már a tengerparton levő gyermekeket rosszul fogadták, őket nem látják el tisztességesen. Ez távolról sem felel meg a valóságnak. A félreértést az okozta, hogy nyolc gyermeket visszaküldtek, akik olyan rakoncátlan magaviseletet tanúsítottak, hogy nagyon is rossz példát mutattak kis társaiknak. De ha tekintetbe vesszük, hogy 10,000 gyermekből nyolcat ért ez a sors, ebből azt hiszem nem lehet rossz bánásmódról, éheztetésről és más szörnyűségekre következtetni.

(Alkalmas — alkalmatlan.)

Ezután Kardos dr. és Németh dr. megkezdették a jelentkező gyermekek megvizsgálását. Ma körülbelül százan jelentek meg a gyermekmenhelyben.

Először egy hadbavonult magánhivatalnok Pista és Jóska nevű gyermekei állanak az orvos elé. Mindkettőnek tüdőcsucsuhurutja van. Ahogy beáll a nedves évszak, elkezdnek köhögni, ami csak a következő tavasszal szűnik meg; — magyarázza a gyermekek mögött álló anya.

— Vegyél fiacskám mélyen lélegzetet — biztatja Kardos dr. az előtte álló feltűnően zavartan levő Pista gyereket. A gyermek nagyot lélekszik, s azután ügyelmesen vár. Látszik rajta, hogy nagyon szeretne a tengerpartra menni. A orvos elhagyja őt is, testvérét is a két gyermek boldogan távozik.

A sorrendben következő a József nevű feltűnően vézna, beteges külsejű kis fiú. Értelmesen előadja az orvos kérdésére, hogy *nyolcan vannak testvérek*, négy közülük a harctéren teljesít szolgálatot. Kardos dr. meg sem vizsgálja őt, ez magában véve elegendő indok a tengerparti nyaraláshoz.

Nincs meglepődve Kardos dr. egy aradi óvodás Magda nevű leánykájával, aki tulságosan sovány és fejletlen. Az anya elpanaszolja, hogy gyermeke nem akar enni, nem is érti, hogy lehet oly kevésből megélni.

— Miért nem eszel jobban gyermekem — kérdi Kardos dr. — ugyancsak csenevész vagy. Na majd a tengerparton megjön az étvágyad.

A kis leánynak felcsillan a szeme és még kizenet is azt magyarázza a hátrább álló gyermeknek, hogy ő milyen messzire el fog utazni és hogy milyen jó lesz ott. A többiek persze irigylődve hallgatják, hiszen az ő sorsuk még bizonytalan.

A következőnek egy pici kis leányka fordul Kardos dr. elé, akinek fel is tűnik a gyermek fejletlensége. A rövid kérdezősködés után kitérül, hogy a leányka, még csak hét éves, mire azonnal vigasztalja meg őt az orvos, hogy majd a következő évben megy el a tengerpartra, mert még tulságosan fiatal.

Az öt követő hét éves kis leány fájdalomról panaszkodik. Neki mindenütt fáj, de pontosabban nem tudja megmutatni az egyes helyeket. Helyette az anyja válaszol az orvos egyes kérdéseire. Elmondja azt is, hogy férje hat hónappal ezelőtt esett el az olasz fronton, négy gyermeke van, akik közül az egyik még csecsemő. Mióta az apa bevonult, bizony nagyon sovány a mindennapi eledelük, nem tud világitani a gyermekeknek, mert nincs elég petroleumuk, s ami van az is oly büzt terjeszt, hogy nem esed, ha a gyermekek betegséget kapnak. A kis leányt természetesen elhagyja az orvos.

Egy kis leányt 14 éves testvére kísérte el az orvosi vizsgálatra. Más nem jöhetett, mert az édesapjuk az olasz harctéren van, édesanyjuk pedig nem régen meghalt. Ők nagyszüleiknél laknak, akik olyan öregek, hogy nem tudtak ilyen messzire elgyalogolni. Az orvos a kísérőt is besorozta.

Ezalatt Németh dr. egy értelmes kis fiút látogat.

— Mit fogsz te a tengerparton csinálni? — kérdi Németh dr.

— Lubickolni fogok abban a nagy vízben — jelenti ki végtelenül boldogan a gyermek.

— Hát ha majd vissza jössz megerősödve, mi akarsz akkor majd lenni? Huszár-e vagy baka?

— Huszár! — volt a büszke felelet.

Igy vizsgálják végig mind a száz gyermeket a fáradhatatlan orvosok. Valamennyi rászolgált az üdülésre, hiszen mindegyiken meglátszik a háboru nyoma. Az orvosok elmondják, hogy már leérték a gyermekek súlyát, ami meg sem közelíti a normális súlyt. Mára száz gyermek volt berendelve, valamennyi nyaralni megy. Nem lehet leírni azt a túladó jókedvet, ami eltöltötte a távozó gyermekeket. A vizsgálat befejezése után hangos gyermekzsivaj verte fel a máskor oly csendes környéket. Boldog csapatok találgatták, hogy milyen is lesz az a tenger s mi mindent fognak ők ott csinálni. Ha látták volna azokat, akik lehetővé tették ezt a nemis akciót, a gyermekmenhely ma délutáni képét, már ezzel meg lettek volna jutalmazva humánus cselekedetükért.

MŰVÉSZET.

Az „Aradi Kölcsey Egyesület” rendkívüli közgyűlése.

(Alapszabály módosítás az írók és művészek szabadtagsulással való együttműködésére. — Tagdíjemelés. — Új választmányi tagok.)

Hosszu és súlyos betegségből gyógyította ki ma önmagát az Aradi Kölcsey Egyesület azzal, hogy elavult alapszabályának kellő módosításával működése körébe láncolta le Arad íróit és művészeit és módot adott Arad hívatott kulturmunkásainak arra, hogy a legszabadabb keretekben ugrjan, de a Kölcsey-egyesületen át szolgálják Arad irodalmi és művészeti életét.

Lócs Rezső elnök szétfoglaltságában kifejtett programjához híven, buzgón fáradozott azon, hogy régi bírák miatt a Kölcsey Egyesületből kiűnnékedt író és művészgyárdát a külön társuláshoz visszavezesse a Kölcsey Egyesületbe s a mikor a ma délutáni rendkívüli közgyűlés ezen ügykezelésének honorálásával megváltoztatta az alapszabályokat s kimondotta azt, hogy Arad irodalmi és művészeti életének irányítását és szolgálatát egy oly irodalmi és művészeti bizottsághoz bízta, mely tagjait a Kölcsey Egyesület tagjaiból önmaga választja s mely ügyeit a választmánytól függetlenül intézi, akkor ugy éreztük, hogy Lócs Rezsőnek ígéreté beváltásul sikerüljön fog a Kölcsey Egyesületet az újfeladás körzetébe vezetni, hogy az ő elnöklése alatt méltó helyet fog betölteni Arad kultur és művészeti életében az Aradi Kölcsey Egyesület.

Az alapszabálymódosítás szerint ez az irodalmi és művészeti bizottság, mely valóságban az írók és művészek szabadtagsulásának átszervezett formája lesz. Jancsó Ferenc alelnök elnöklése alatt kezd meg működését s programját alkotja a helyi írók és művészek foglalkoztatása. Kiállítások, hangversenyek, előadások rendezése, pályadíjak kiírása, aradi írók műveinek kiadása, szépirodalmi folyóirat szorgosztatása, művésztelep létesítése stb. stb. E bizottságnak tagjait maga a bizottság fogja a hívatott író és művész emberek közül megválasztani.

Az írók és művészek szabad tagsulása névben írt. Vas Gusztáv üdvözölte a módosítást s kijelentette, hogy az alapszabály módosítás, mint előzetes megállapodás eredménye módot ad arra, hogy a szabadtagsulás ellátásaként a Kölcsey Egyesületben. Megbízói nevében kijelenti még, hogy az ilodmossággal nem tartották összeegyeztethetőnek azt, hogy ezt, az ő bejövételüket jelentő határozatot ők, mint az egyesület új tagjai szavazzák meg. A Kölcsey Egyesület így célból hirdetett közgyűlésén meg nem jelenhettek s azon csak szólvál képviseltetik magukat.

Az új alapszabálynak jelentős rendelkezése az, mely a tagságot rendezi. Különbséget tesz az új alapszabály az egyesület tagjai és a könyvtárt, felolvasásokat látogató ifjuság között. Mint hogy az utóbbiak nem lehetnek az egyesület tagjai s csak egy régi hibából vitettek a tagokkal azonosaknak, kiemeltettek a tagok közül, megfosztattak az egyesületi tagokat megillető azoktól a jogoktól, hogy választók és választhatók legyenek. Mint ifjusági látogatók külön csoportba soroztattak évi 6 koronás tagdíjjal. Ennek ellenében az a régi joguk, hogy a könyvtárt használ-

hatják és a felolvasásokat látogathatják, megmaradt.

A Kölcsey Egyesület rendes tagjai 1918. évtől az eddigi 6 korona helyett évi 10 korona tagdíjat tartoznak fizetni.

A megüresedett választmányi tagsági helyekre Balla Frigyes festőművészt, Farkas Ferenc író, Szendrői Mihály színigazgatót, Teller Kálmán hírlapírót, Varjassy Lajos dr. iparkamarai titkárt és Zerkovitz Rudolf vezérigazgatót és zeneszerzőt választották meg.

Végül olyképp határozott a közgyűlés, hogy a magyar görög keleti pbspökség felállítására érdekében feliratot intéz a kormányhoz.

* A Modern Kabaré mai nagysikerű pikáns estélye után holnap, kedden és szerdán este mutatja be utoljára ideai slágerműsorát az Adonajjal, a világhírű daljátékkal, mely Aradon is napról-napra zsufolt házat vonzott. A keddi és szerdai előadásra máris igen sok jegy fogyott el. Csütörtökön új műsort mutat be a kabaré és enne a premiérnek a keretében fognak bemutatkozni a társulat új tagjai is.

Amerikaiak az olasz fronton.

(Visszavert ellenséges támadások Albániában.)

Budapest, július 29. (Hivatalos.) Az olasz fronton tűzérési harc és gyalogsági csatározások. Albániában erősebbé vált az ellenségnek előretöréseink által kiváltott akciója. A szeméni környékén levő állásaink öt ízben képezték heves támadások célját, melyek azonban a tűzérési által kiválóan támogatott védőcsapatok ellenállásán mindamviszor véresen összeomlottak. Mali Siloves hegységben is négyszer támadott hiába az ellenség. Részben tüzeléssel, részben pedig ellenlökéssel űztük vissza. A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Luganóból jelentik: A Corriere de la Sera értesülése szerint az olasz frontra szánt amerikai csapatok e hónap 22-én indultak el a bostoni kikötőből. Az amerikai segítő csapatok utászokból technikai csapatokból és tűzerekből állanak.

Zürichből jelentik: A Secolo szerint Riva és Asiago között a nehéz tűzérési tűz feléledt.

Chiassoból jelentik: A Corriere de la Sera a háboru jelenlegi fázisát az ententera a logkritikusabbnak tartja. Ha az entente győzni akar — mondja a lap, akkor nem szabad az amerikai segítő csapatokban bízni, hanem az előállott hézagokat a saját erejéből kell kitöltenie. Olaszország a fiatal és öreg évfolyamokat nem hívhatja be katonai szolgálat közzgazdaságának károsodása nélkül, ezért utóvizsgálatokat kell tartani a felmentettek tekintetében és újból kell rendezni a hadtápszolgálatot. Hogy ezt elérhessük mondja a Corriere sietségre és vas energiára van szükség.

VÁROS ÉS MEGYE.

A városi földék bérlete. A gazdasági szék mai ülésén Vojtek Alajos azt indítványozta, hogy feliratban kérjék a minisztert, hagyja helybe a földbérletek szerződésének azonnali érvénytelenítését. Az indítványt pártolólaj terjesztik a tanács elé. Ugyancsak a gazdasági szék mai ülésén került szóba a városi földbérletek árverésére vonatkozó ügy is. A gazdasági hivatal több ajánlatot kapott az aradi földbirtokosoktól, melyeknek értelmében, ha a város hosszabb szerződési kötelezettségre hajlandó, akkor mutatkozik, száz, sőt kétszáz perccel többet is fizetnek a bérletért. A tanács az ajánlatok felülbírlását kérvén, vajjon a jelenlegi bérlet tulajdonosok nem-e támaszthatnak igényt a földbérletekre. Ma azután visszaérkezett a tisztí ügyész leírata, melynek értelmében, a városi földet elárverezni nem lehet. A város ezért elővette az ajánlatokat és elhatározta, hogy az ízért ártóbbletért bérbe fogja adni a földet, de csak egy évre. A városi tanács ezen határozatról írásban értesíti az ajánlatok tulajdonosait.

HIREK.

— **Ebéd a miniszterelnöknél.** Budapestról telefonálva tudósítunk: A miniszterelnöki palotában ma délelőtt **Wekerle** Sándor elnökletével minisztertanács volt, amelyen folyó ügyeket tárgyaltak. A minisztertanács délután fél kettőkor ért véget, amikor **Wekerle** ebédet adott, amelyen a kormány valamennyi tagja részt vett **Szterényi József** báró kivételével, aki **Karlsbadba** utazott.

— **Hefferich Moszkvában.** Moszkvából jelentik: **Hefferich** volt külügyi államtitkár ma ideérkezett és átvette a diplomáciai képviselet vezetését.

— **Angusztia főhercegnéjének a 33-as napok fővédnöke.** **Römgész Emil** alezredes, a 33. gy. e. pótzászlóaljának parancsnoka Budapestről ma a következő táviratot kapta:

Ö csás. és kir. fensége. **Angusztia** főhercegnéjének a 33. gy. e. angusztus hó 18., 19. és 20-án rendezendő ünnepségeinek fővédnökségét legkegyelmesebben elvállalni méltóztatott. Legfelsőbb megbízásból: **Libins Adolf**, a fődvarmesteri hivatal vezetésével megbízott udvari tanácsos.

— **A finn királyság.** Berlinből jelentik: Stockholm híradás szerint a finn kormány a korona felajánlása és az új király fogadtatásának részleteit dolgozza ki. Az új király az egyik új finn hadihajón fog megérkezni. Azt hiszik, hogy a királyság kikiáltása az entente-val való teljes szakítást fogja maga után vonni.

— **A cár minisztereinek pere.** Berlinből jelentik: A Lokalanzeiger Moszkvából azt az értesülést kapta, hogy **Protopov** és **Maklakov** volt miniszterek ügyében megkezdődött a tárgyalás. A cári uralkodó volt miniszterei, akik Szentpétervárt voltak bebörtönözve Moszkvába szállították és ott ítélik meg felelősségüket.

— **Külföldi hírek.** A király **Sturza János** dr. 2. népfelkelőparancsnokságban népfelkelő ezredost a Ferenc József-rend közpékeresztjével, **Friedmann Dezső** 33. gyalogezredbeli tartalékos hadnagyot a cignum landis-szal tüntette ki.

— **A kereskedelmi miniszter üdülése.** Budapestről jelentik: **Szterényi József** báró kereskedelmi miniszter ma délután 3 órakor titkára, **Vida László** kir. tan. főtanácsos kíséretében Bécsbe utazott. A miniszter holnap Bécsből **Karlsbadba** megy, ahol három hétig üdül. Üdülése alatt is érintkezést tart a kereskedelmi minisztérium elnöki osztályával és az ügyek intézését irányítani fogja. Előreláthatólag 20-ikán tér vissza Budapestre.

— **Román újságírók bojkottja egy képviselő ellen.** Bukarestből jelentik: Jassyból érkezett jelentés szerint a román képviselőház tegnapi ülésén oly incidens játszódott le, amely komoly következményekkel járt. **Cuza Sándor** ismert antiszemita képviselő beszéde folyamán a **Grera** című lap politikai riportere ellen durva támadást intézett, mert legutóbbi parlamenti tudósításával nem volt megelégedve. A **Grera** képviselőházi riportere erre elhagyta az újságírói páholyt és vele együtt tüntetően kivonultak az összes újságírók. Ezután levelet intéztek a képviselőház elnökéhez, amelyben bejelentik, hogy nem vesznek részt az üléseken, mert **Cuza** képviselő az egész román sajtót megsejtette. Másnap az összes napilapokban nyilatkozat jelent meg, amelyben a képviselőházi tudósítók kijelentik, hogy **Cuza** képviselő beszédeiről és politikai tevékenységéről nem vesznek tudomást s nevét többé meg sem említik lapjukban.

— **Hindenburg kitüntetését érzélt.** Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség: A nagy főhadiszállásról jelentik: Több oldalú érdeklődésből az derül ki, hogy az országban **Hindenburg** vezértábornagy egészségi állapotáról kedvezőtlen hírek keringenek. A vezértábornagy kéri, hogy alaptalan híreszteléseknek ne adjanak hitelt, kitüntetését érzélt.

— **Szünőben az angol municiós munkások sztrájkja.** Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség jelenti vasárnap este: A municiós miniszterhez a mai napon az ország minden részéből érkezett jelentések szerint a hadi helyzet jelentékenyen megjavult. A sztrájkoló munkások legnagyobb része holnap már valószínűleg megkezdte a munkát.

— **Szerencsés a bécs-krakói légi-posta miatt.** Prágából jelentik: E hó 25-ikén a Bécs és Krakó között közlekedő légi posta ben zúhany miatt **Dieditz** község mellett kénytelen volt leszállni. A krakói repülőgép-állomásról egy légijármű benzint hozott. A postarepülő gép ezután felszállt és a másik repülőgép is követte. Az utóbbi repülőgép, amely alacsonyban repült, egy fa csúcsát horzsofta és csekély magasságból lezuhant. A két repülő szörnyet halt.

— **Gorkij haldoklik.** Luganóból jelentik: A Corriere della Sera stockholmi jelentése szerint **Gorkij** Maxim vérhasban megbetegedett s halálán van.

— **Ahol visszafizetik az adót.** Fehértemplomból jelentik: A városi közgyűlés elhatározta, hogy az 1918-ik esztendőre kiírt községi pótdaót törölni fogja. Annak, aki a pótdaót már befizette, a befizetett összeget vagy visszahozzuk, vagy a jövő év adójának javára írjuk. Az új börtönműködő adó és a központi szeszfőzde annyi jövedelmet hajt a városnak, hogy abból összes kiadásait fedezni tudja s így pótdaóra nincs többé szüksége.

— **Hetenként két husztalan nap.** A marha-állomány csökkentésére való tekintettel **Wladisgrätz** herceg közlelmezési miniszter azzal a tervvel foglalkozik, hogy augusztustól kezdve ismét életeleitlen a husztalan napokat. A terv szerint egyelőre hetenként két husztalan nap volna.

— **Eljegyzés.** **Almásy János** tartalékos hadnagy **Kisiratos** és **Frisch Lilyke** Arad. jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A város sertéshizlálása.** Megirtuk, hogy a földművelésügyi miniszter rendelete értelmében Arad városa csak abban az esetben hízaltathat kétezer sertést, ha a hízaltatási szerződéseket legkésőbb augusztus 1-ig bemutatja a miniszternek. Mithogy a város a rövid terminusig a szerződéseket nem mutathatja be, **Lócs Rezső** helyettes polgármester ma sürgös felterjesztéssel kérte a minisztert, hogy a szerződések bemutatásának határidejét tolja ki augusztus 20-ig.

— **Ghillardi főhadnagy.** Szurmay Sándor honvédelmi miniszter legutóbbi képviselőházi felszólalásában megemlítette, hogy Albániában árulás miatt voltunk kénytelenek feladni állásainkat s visszavonulni észak felé. Az árulót is megnevezte: **Ghillardinak** hívják, osztrák-olasz származású főhadnagy.

Egy nagyváradi tiszt, aki az albániai fronton járt, beszélt erről a **Ghillardi** a következőket: **Ghillardi** Emil szöke, magas termetű katona volt, semmit se tudott németül, csak olaszul beszélt s főtábornokosztól érzelmeit. Mikor az olaszok új offenzívája megkezdődött, **Ghillardi** két kadetel **Fieriben** hagyta. **Fieri** volt az úgynevezett „felvétellezési” hely, onnan látták el magukat a brigádok mindennel, a mire szükségük volt: ennivalóval, felszereléssel. Volt ott milliódokra menő készlet. Ezt a telepet bízták **Ghillardira** azzal a parancssal, hogy ha az olaszok csakugyan közelednének **Fieri** felé, a telepet gyújtsa fel s vonuljon vissza. A főhadnagy a két kadetel elküldötté pár óra múlva azzal, hogy ő egyedül végrehajtja a parancsot s ez könnyű is lesz, mert a telepet körülásták s teleöntötték az árkokat benzinnel, petroleummal és egyéb gyúlékony anyaggal. Amint a kadetok elmentek, **Ghillardi** az olaszoknak jelet adott s áradta sértetlenül a nagy készletet, egyúttal közölte velük, amit tudott visszavonuló seregeinkről. Kém volt ő a hadseregben, épp ezért az egész haditervet meg kellett változtatni árulása miatt. — **Ghillardi** különben Nagyváradon is szolgált, de itt senki sem szerette.

— **Szegény tanulók cipőjének javítása.** Fel hívjuk a Kármány-, Illés-, Mihály-, Gizekha-utcai és az Újtelepi iskolákba járó gyermekek hozzátartozóit, hogy ezen említett iskolák igazgatója által összeírt tanulók cípjét javítás céljából legkésőbb folyó évi augusztus hó 15-ig a városi cipőműhelybe (Arad, **Aulich Lajos**-utca és **Tökölly-tér** sarkán) okvetlenül juttassák, mert a később jelentkezők nem lesznek figyelembe vehetők. A közlelmezési hivatal vezetője.

— **Adomány.** **Kohn László** és **Zoltán Totváradról** 5 koronát küldött a vak katonák javára.

— **Mi lesz a tisztviselők fájával?** A városi tisztviselők várják a fűzőlő fájukat. Várják a fát, de nem kapnak, ellenben a közlelmezési vállalat a tisztviselők fájának árát felemelte 140 koronáról 200 koronára. Ez természetesen kellemetlenül érintette a tisztviselőket, akik közül többen elmondották nekünk, hogy a városnak most is van fája, amelyet 2-3 héttel ezelőtt adott át a vállalatnak **Pill**. Egon városgazda. Tudomásunk van arról is, hogy a város részére a fatermelők még a tavalyi kérésből a tavalyi árak mellett 360 vagyon tüzelfát kötelesek leszállítani. Az a kifogás tehát ékesít, hogy a tisztviselők részére nincsen fa, ellenben érthetően, hogy miért drágították meg a tisztviselők fáját, amikor a város még a tavalyi árak mellett jut fűzőlőfához?

— **Lepedőket lopott egy török doktor.** Budapestről jelentik: A margitszigeti kis szállodában maus eleje óta lakott egy török férfi, az első emelet 25. számú szobájában, aki állandóan piros fezen járt és a szálloda vendégkönyvében **Durzan Sándor** dr. név alatt volt bejelentve. Az utóbbi időben a szálloda személyzetének feltűnt, hogy a fürdőből egyre-másra tűnnek el a lepedők, amelyeknek értéke a mostani árak mellett 2-300 korona. Házi nyomozást indítottak, ez a nyomozás azonban teljesen eredménytelen maradt, míg vegre **Balogh János** fürdőmester gyanúja a török ur ellen iránt nyúlt. A fürdőmester meztelen útna osont a török doktornak és elbűnt a nagyterem ruhái között. Gyanúja nem volt alaptalan. **Durzan** dr. a köpenyeg alá vett egy fürdőlepedőt és így ment vissza szobájába. A fürdőmester ősz szeltyta a ürök személyzetét és bekopogtatott a 25-ös számú szobába, ahol **Durzan** ez alatt már sejténi kezdte, hogy fedezték tetőt és a lopott lepedőt kidobta az ablakon. A lepedőt azonban nem a földre, hanem egy ügyes mozdulattal a háztetőre dobta. A fürdőszemélyzet azonban csakhamar rájött erre a turpisságra is és fedezte a háztetőről lecsúsgó lepedőt **Rendőrt** hívtak és **Durzan** most már nem is tagadhatta tettét annál kevésbé, mert a kofferjében még hat másik fürdőlepedőt találtak. **Margitszigeti** üdülése alatt összesen 49 lepedőt lopott el, mintegy 10.000 korona értékben. A lepedőtolvaj török doktort, akiről valószínűleg ki fog derülni, hogy se nem doktor, se nem török. Bevitték a főkapitányságra.

— **A nagyszabású park és strandünnepély.** Mennél jobban közeledünk augusztus 4-ikéhez, annál intenzívebben bontakozik ki annak a hatalmas arányú park és strandünnepélynek a körvonalai, amelyet az aradi újságírók rendeznek. Ezen a nagyszabású ünnepségen, amely bizonyára feledhetetlen marad a város közönsége előtt, **Arad** előkelő urasszonyai és leányai fogják az egyes sátrakban a béke kedves hangulatát visszavarázsoló sósperceket, zsemliket, sőt, bort, pezsgőt, szivart, cigarettát árusítani. A legérdekesebb attrakciók változatos tarkasága fog a szemlélők előtt elvonulni. Az esti strandünnepély varázslatos látványt fog nyújtani, mert egy valószínűs tudnivaló elevevődik meg a Maroson. A gazdag programu ünnepség iránt a közönség körében szokatlanul nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **Családok legjobb és legolcsóbbi szórakozó helye a Fürdő-kávéház.**

— **Anya- és csecsemővédő tanfolyam.** Az Országos **Stefania** Szövetség **Temesvárt** anya- és csecsemővédő-női, ingyenes tanfolyamot rendez. A hallgatók számára lakás és teljes ellátással egybekötött internátus van berendezve. A felvételi feltételekre és egyéb közelebbi körülményekre vonatkozólag felvilágosítással szolgál a polgármesteri hivatal. **Varjassy Lajos** polgármester.

— **Köszönetnyilvánítás.** **Weitzer-utcai** kórház betegei részére özy. **Holitszer G** záné **Wien** 30 koronát, **Domány József** tíz liter bort, **Oppenheimer Dezső** egy hordó sört adakoztak. Végtelen hálás köszönetét fejezi ki a nemes lelki adakozóknak **Fischer Irén**.

— **Kulturpalota könyvtára** augusztus 1-től szeptember 1-ig zárva.

— **Keresk. szakoktatás.** Könyvelés, gép- és gyorsírás, számtan stb. **Beiratkozás** **György és gépirőiskola** **Lázár Vilmos**-n. 2.

— **Csirke-lopások.** Ma reggel a rendőrség büntető osztályán *Grozab* Gáborné elpanaszolta, hogy az elmúlt éjjel *Varjassy* Lajos-utca 28. számú házából 18 csirkét loptak el. Alig roglalták a panaszt jegyzőkönyvbe, amikor *Répdásky* Józsefné *Varjassy* Lajos-utca 230. szám alatti lakos panaszt tett, hogy az elmúlt éjjel tőle 11 csirkét loptak. A két ügyet kiadták a detektíveknek. Ma délelőtti megjelent a rendőrségen egy asztalosmester és elmondotta, hogy a *Gutzjahr*-gyár környékén egy 18—20 éves cigány három csirkét árusított. Rászólt a cigányra, hogy honnan szerezte a csirkéket. A nu erre a csirkéket kosarastul eldobta és elmenekült. Valószínűnek tartja, hogy a csirkéket, amelyeket fel is hozott, a cigány lopta. A rendőrség most keresi a cigányt, aki valószínűleg a *Varjassy*-utcai tolvaj volt.

— **Két közbeszólás.** Vojtek Alajos, az árvaházi felügyelő bizottság tagja annak a közlésére kért fel, hogy a legutóbbi árvaházi felügyelő bizottsági ülésen nem ő tette azokat a kijelentéseket, amelyeket a tudósítás az övének tüntetett fel.

— **Az átok nem becsületsértés.** Egy bécsi gyáros becsületsértési pört indított az édesanyja ellen, mert a menyasszonya miatt, akivel később házasságra lépett, elátkozta. A kereset-hez egy papírt csatolt, amelyet az asztalán talált s amelyre az édes anyja a következőket írta:

— Átok, ezerszer átok read és ntódaidra, amíg csak egy csöpp cseh vér folyik ereidben! Ne kerülj többé soha a szemeim elé! Meghaltál rám nézve. Utolsó szavam: légy boldogtalan!

A gyáros még előadta, hogy menyasszonya egyszerű cselédsorban volt, ezért ellenezte anyja a házasságot. Szombaton tárgyalta ezt az ügyet a bécsi jőzsevárosi járásbíró és felmentő ítéletet hozott. Az indokolásban kimondta a bíróság, hogy az átok nem becsületsértés.

— **A Borsszem Jankó, Molnár Jenő és Bér Dezső** népszerű és egyben magas színvonalu hetilapjának legújabb számát főképp a nagyszerű illusztrációk teszik nevezetessé. Egész sorozat rajzolóinak műve ékesíti a lapot, többek közt *Garai Ákosé*, *Feiks Jenőé*, *Polya Tiboré*, *Zorád Gézáé*. A végig elmés, izés szöveg ezúttal is a *Borsszem Jankó* neves írójadról *Aczél Endrét*, *Gács Demetert*, *Jászai Floriáth Elemért*, *Molnár Jenőt*, *Somlyó Zoltánt* stb. dicsérik. A *Borsszem Jankó*t példátlan szeretetébe fogadta a magyar közönség és a háború alatt csak még jobban megkedvelte. Egyes szám ára 50 fillér, előfizetés 1/2 évre 10 korona. Kapható minden pályaudvaron és trafikban. Kiadóhivatal Budapest, V. József-tér 13.

— **Nyilvános versenytárgyalás** az árvák ellátására. Arad sz. kir. város tanácsa, az aradvárosi árvaházban elhelyezett gyermekek és alkalmazottak (25-től 60 személy) élelmezésének valamint azok fehérneműi és ágyneműinek stb. mosásának vállalati uton leendő biztosítása céljából nyilvános versenytárgyalást hirdet. Felhívtnak mindazok, akik fent említett vállalatra igényt tartanak, hogy erre vonatkozó ajánlatukat folyó évi augusztus hó 10-én, délelőtti 11 óráig, Arad sz. kir. város tanácsai iktató hivatalánál nyújtsák be. Későbbben érkező ajánlatok nem fogadják el. A kiszolgáltatandó ételek leírása, az adagok nagysága, valamint a mosásra vonatkozó kikötések s a vállalkozás összes részletes feltételei a köznevelési tanácsnok hivatalában (Városháza, I. em. 101. ajtószám) tudhatók meg. Az élelmezésre és mosásra külön-külön is tehető ajánlat, de együttes ajánlatot is elfogadjunk. Bánatpénzül 1500 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapírokban Arad sz. kir. város pénztárában leteendő, mely összeg a vállalat elnyerése esetén 3000 koronára kiegészítendő. A fent ajánlatok csak akkor vételnek figyelembe, ha azokra a bánatpénzül letett összegről szóló letéti jegy mellékeve van és ha az ajánlattevő kijelenti, hogy a versenytárgyalás összes feltételeit ismeri és azokat magára nézve kötelezőkül elfogadja. A városi tanács.

— **Henrik cirkusz** Aradon. Dacára a kedvezőtlen időjárásnak szép számú közönség előtt tartotta bemutató előadásait a *Henrik* cirkusz. A műsor elsőrangú. Az attrakciók bámulatra méltók. Különösen tetszett *Nelly* k. a. a fagerőművész, *Henrik* igazgató lódomitá-

saí, *Szambul* rózsája török felíver magas iskola lovaglás könyvét k. a. által. *Rieffenach* növér, az ügyes kértornász, *Glinseretti* csoport, a világ legkiválóbb szalon akrobatái. *Rositta* k. a. kitűnően idomított kutyáival, *Alberti* zsóké stb.

— **Köszönetnyilvánítás.** Özv. *Kreitler* Vilmosné özv. *Kreitler* Ferencné szül. *Kintzig* Mária emlékére 100 koronát adott a Nők Otthonának.

Aradi nyugdíjasok szervezkedése.

(Megalakult a „Nyugdíjasok Országos Szövetsége” aradi fiókjá.)

Az aradi nyugdíjasok jótékony asztaltársaságának a kezdeményezésére néhány héttel ezelőtt elhatározták az aradi nyugdíjasok, hogy csatlakoznak az országos szervezkedéshez és megalakítják a „Nyugdíjasok Országos Szövetségének” aradi fiókját. Az országos szövetség központi vezetősége leküldötte Aradra a szövetség alelnökét: *Fehérvári* István nyugalmazott vasúti főfelügyelőt. A közgyűlés a városháza közgyűlési termében folyt le, amelyet az érdekeltek teljesen megtöltöttek. A gyűlést *Schmidt* Gyula, a fiók elnöke nyitotta meg és néhány üdvözlő szóval, majd bemutatta és üdvözölte a központ kiküldöttjét, akit a közgyűlés díszelnökévé választott.

Fehérvári István megköszönte a meleg fogadtatást és előadta a Szövetség alakításának történetét. Legelőször 1917-ben a nyugdíjasok gyorsgyűlését eszközölték ki. Ezt a gyűlést ma már körülbelül minden nyugdíjas megkapta. A nyugdíjasokat bevették a beszerzési csoportokba. Legutóbb a Népruházati Bizottságnál tettek lépéseket, hogy a nyugdíjasok is kapjanak olcsóbb ruhát. A vidékre most fogják az akciót kiterjeszteni. Megtették a szükséges lépéseket, hogy az aktív alkalmazottakhoz hasonlóan, rubaszóly, kapjanak a nyugdíjasok is, amire a nyert biztatás után, szintén meg lehet a remény.

Ezek voltak a legfontosabb teendők. Most arra gondolnak, hogy a nyugdíjasok közül a még munkabírók megfelelő munkakörhöz és így keresethez is jussanak. Ne az aktív alkalmazottakat állítsák be a közlelmezés szolgálatába, hogy más teendőket kénytelenek legyenek elhanyagolni, hanem keressenek a nyugdíjasok közül alkalmas munkásokat e célra.

Nagyobb városokban állítsák be a nyugdíjasokat a kertgazdaságok vezetésére, hogy a közlelmezést megkönnyítsék és az ártakat szabályozni lehessen; ha kell, hozzon az állam és a község még anvagi áldozatokat is ezért a célért. A vasutak és állami ipartelepek nyugdíjasainak ipari készségét ki kell aknázni a gyári, speciálizált, házipar megteremtéséhez, különösen a gombgyártáshoz, dobozgyártáshoz, kőszeggyártáshoz, műlakatossághoz, művirág, stb. terén, hogy ezekben az iparágakban a behozatal lecsorítható legyen. Alkalmazzák a tanításhoz értő nyugdíjasokat a bevonaltak és a háztartások kioldására, hogy a kulturintézmények ne szűnjenek tovább, hogy az ifjú nemzedék ne maradjon a háborúnak vagy átmeneti időnek.

Elmondotta, hogy az aradi vezetőség kezdetben felkereste Aradváros és Aradvármegye valamint az aradi vasutak vezetését, ahol mindent megértésre talált.

Másfél óra, részletesen igazán érdekesen és élvezetesen tartott előadást a közgyűlés ajándékkal fogadta, amely gróf *Csikó* Andorján szövetségi elnököt meglehetősen távirattal üdvözölte.

Az elnök ezután bejelentette, hogy az ideiglenes tisztukart a központ megerősítette, de azt ki kell egészíteni és mellője egy 25 tagú választmányt kell állítani. Elnök lett: *Schmidt* Gyula, társelnök: *Reicher* Károly, ügyvezető alelnök: *Sófalvi* György, alelnök: özv. *Dömötör* Lászlóné, kinek kötelessége lesz a fiók női alosztályát megalakítani és vezetni. Titkár lett *Moravcs* Elemér, pénztárnok *Szabó* János, ellenőr *Hagy* István, számvizsgálók *Dáni* János és *Urbán* Béla. A választmány tagjai lettek: *Aradi* Márton, *Ábray* Lajos, *Borszék* Ferenc, dr. *Ember* Gyula, *Farkas* András, *Gáli* Nándor, *Gyarmathy* Mihály, *Gyöngyösi* Rezső, *Hajós* Béla, *Hunyady*

József, *Kavasch* Rajmondné, *Kádas* Kálmán, *Kell* István, *Krenner* Vilmos, *Kohányi* Róbert, *Kohl*-*bauer* Ferencné, *Macskássy* Sándor, *Méhes* József, *Nádasdy* József, *Páris* Gáborné, *Petrovsky* Dezső, *Szabó* Flóris, *Sztankovics* Milán, *Székely* Selmón, *Tagányi* Gusztáv és *Zöldy* Róbert.

Moravcs Elemér indítványára megalakította a fiók a helyi segítőalapot, amely hivatva lesz a legnagyobb nyomoron, azonnal segíteni. Az alapra az azonnal megindított gyűjtés igen tekintélyes összeget hozott.

Sófalvi György indítványára a közgyűlés felír a Szövetség központjához, hogy vegye ügykörebe a magánintézmények (takarékpénztárak), biztosító intézetek nyugdíjasainak érdekében való tevékenységet. *Fehérvári* István indítványára átiratban kéri meg Aradváros és Aradvármegye főispánjait, hogy a nyugdíjasok ügyeit viseljék a szívukon. *Sófalvi* György indítványára megkéri a központot, hogy gróf *Eszterházy* Miklós volt miniszterelnökhöz intézzenek kérelmet, hogy istápolja továbbra is a nyugdíjasok ügyeit és legyen azoknak szószólója, támogatója.

Végül az elnök bejelentette, hogy már 300 tagja van a szövetségnek és rövidesen bevonnak minden aradi nyugdíjast, hogy egyesített erővel dolgozhassanak a sérelmek és bajok orvoslásán, a nyugdíjasok további boldogulásán. Ezzel a közgyűlés véget ért.

„Válóper-kivétel” Aradon.

(Egységből hazatértek tömeges válaszcselei.)

Ha valaki figyelemmel kíséri a törvényszékek munkáját, észre kellett vennie, hogy az utóbbi időben feltűnően megszaporodott a válóperek számos s ha valaki még jobban érdeklődött, észre kellett vennie azt is, hogy 25 százalékban hadifogságból visszatért katonák indították meg azokat.

Mióta Oroszországgal megkötötték a békét és így lehetővé vált a fogtyok nagyobb százalékanak a hazatérése, mint az azelőtt volt, egész tökéletes rendszer fejlődött ki a felszabadult katonák ügyes-bajos dolgaikról mint gyorsabb elintézésében. Így például az Aradon érkezett hadifogságból megszabadult katonáknak jelentkezniük kell *Pap* János századosnál a „*Fronsenen Abteilung*” továbbított katonai parancsnokánál, akinek előadhatják minden kívánságukat. Ezeket az óhajokat ha lehetséges, elintézi a tisztikarból választott bizottság, ha pedig azok peres természetűek, akkor *Kertész* Miksa dr. a hadifogdoló ügyész előtt elintézték az illetékes bíróságnak.

A visszatérő férfiak találkozás alkalmán első óhajta az, hogy válasszák nekik feleségül. Óhajukat különféle érvekkel indokolják. Így a románoknál szokásos, hogy ha a férfiak nem áll módjában gondoskodni családjá ellátásáról, akkor az asszony a férj szüleihez költözik, ott el segít a háztartási munkában, szomszédok segítségével szerint hasznosíthatja magát. A hazatérő román nemzetiőrök férfiak ezért szorgosan azt tapasztalták, hogy feleségük nem tartottak ki a férj szüleihez házára, hanem magyarázat nélkül eltűntek, nem a legnagyobbgyűlölettel módon gondoskodtak mindenről a háztartás megőrzéséről.

A legtöbb válóperek természetesen a házasság. A megcsalt férfiak előadják nagy szomorúan, hogy kihatott rák idegen országban szenvedtek, addig asszonyaik idehaza viszonyt kezdtek orosz fogtyokkal, katonákkal, elhanyagolták gazdaságukat, idegenekre bízták gyermekeiket, sőt sok esetben gyermekeket is szűkítették az idő alatt.

A legutóbbi napokig körülbelül 250—300 ilyen válóper van folyamatban és úgy tartják, hogy ezek száma illendően növekszik.

LEGUJABB.

Érkezett reggel 3 órákor

A Marne-menti front rövidítés magyarázata.

Budapest. A Magyar Távirati Iroda jelenli, hogy beavatott helyről a következőket jelentik: A nyugati német frontot a Marne-től Ferre en Tardenois és Ville en Tralenois vonalra vették vissza. Ehhez a következők jegyzendők meg: A német előretörés Reimstől nyugatra végül oly ellenintézkedésre kényszerítette az ententeot, amely a pusztá védekezésen múlt. Az előretörés a Marneon túl terjedő német vonal keleti és nyugati szárnya ellen irányult. A szárnyakat akarták keresztül törni, és a távol délre előnyomuló német csapatok visszavonulási útját elvágni. E szándékuk, amelynek elérésére teljes erejükkel törekedtek egészen megüszült. A támadást felfogták, a német legfelső hadvezetőség egy napra sem vesztette el cselekvési szabadságát, az ezer és ezer katona hullája, amelyek a Soisson, Cha teau Thierry, Chotilion és Reims közti harctereket fedik, az entente későbbi harcaiban hiányozni fognak. Az elmondottak helyességének kétségtelen bizonyítéka az ellenség magatartása. A több napi vakmerő, veszteségre tekintet nélküli támadás után előbb helyi előretörések következtek, azután teljes nyugalom. A támadó erő megtört a német vonalak ellenállásán és elfulladt az ellenség saját veszteségében.

A német front Soissons-tól délre az első roham alatt némileg engedett, azonban sehol sem szakadt meg. A német hadvezetőség által megörzött cselekvési szabadságot kétségtelenül bizonyítja az a tény, hogy a frontot nem a közvetlen ellenséges támadás nyomozása alatt, hanem csupán ennek eredményes kivédése után vonult vissza. Az első az ellenség által okozott törvény, a másik szabad akarata annak a hadvezetőségnek, amely a nagy front egy részének eseményeit a helyi érdekeken túlmenő szándé-

kaival akarja összhangba hozni. Az ellenséget a német előretörések várakozó magatartásukból kicsalták. Offenzívája a német csapatok bátyóján súlyos veszteség mellett megüszült. Tartalékait jelentékenyen elhasználta. Ez a nyugati küzdelmek eredménye.

A német csapatok, amelyek az ellenséget megverték, büszkének lehetnek arra, hogy a legfelső hadvezetőség rájuk bízta a feladatot, hogy egyedül készüljenek el az ellenséges rohammal. Közömbös az, hogy eközben területet kellett feladni. Az elhasznált tartalékot nehéz pótolni. Mi mélyen az ellenséges országban küzdöttünk, nem területi nyereségért, hanem hogy az ellenséges hadsereget úgy támadás, mint védelem közben a lehetőséghez képest gyengítsük és szétmorzsoljuk. A célt elértük.

London. A Reuter-ügynökség értesülése szerint az ellenség az Ourgu vonalát véglegesen feladta. Alig kétséges, hogy az ellenség az Aisne mögé fog visszavonulni. A franciák most az Ourgu egész északi partjának birtokában vannak és a Reims-Dormens-i erdő nagy részét is biztosították a maguk részére. Vasárnap délelőtt óta a szövetségesek 20 mérfölles fronton 3-4 kilométeres mélységben nyomultak előre. Brezain körül súlyos küzdelmek folynak. A Soissons és Bazoches közti falvak lángokban állanak. Ebből nyilvánvalóan lehet következtetni, hogy a németek még tovább akarnak visszavonulni.

Berlin. Az esti lapok katonai szakértői egyhangulag kijelentik, hogy a Marne melletti front rövidítés megakadályozta az ellenség átkarollási lehetőségeit, kíméli az emberanyagot és emeli a német hadvezetőség cselekvési szabadságát.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este: Az ellenségnek Ferre en Tardenois-tól nyugatra indított támadásai véresen összeomlottak.

Leleplezett szélhámos árdrágitók.

(Hogy szereznek zsirt és szalonnát a budapesti árdrágitók?)

Budapestről telefonálja tudósítónk: A VI. kerületi katonai rendőrség régóta garázdálkodó árdrágitó társaságot leleplezett le és tett ártalmatlanná, amely nagymennyiségű szalonnát és zsirt adott el magánosoknak és az óbudai tengerészeti különítménynek. A leleplezés részletei rendkívül érdekesek.

Szauer Henrik nyugalmazott mozdonyvezető a múlt hét hétfőjén 273 kiló szalonnát vitt be a fővárosba Palotaujjalról. Vele együtt utazott két asszony, Rácz Lászlóné és Drobl Jánosné, akik szintén nagymennyiségű szalonnát szállítottak Budapestre. A pályaudvaron egy vasúti hordár, amikor megtudta, hogy szalonnát hoztak, így szól hozzájuk:

— Vigyék csak az Edison-szállóba. A tulajdonos katonai szállító. Az majd magas áron megvásárolja maguktól.

Szauer és a két asszony elmentek az Edison-szállóba. A portás a szálló szolgájával a szalonnát az udvar hátsó részébe vitette. Szauer és az asszonyok szintén az udvarra mentek. Itt a szolga egy kosárba dobta a szalonnát egy idegen jelenlétében, aki Ney László néven mutatkozott be és így szól:

— A szalonnát megveszem a katonaság részére. De nincs nálam pénz. Majd nem sokára eljön egy káplár, az magával hozza a pénzt.

Csakugyan nem sokára megérkezett egy

káplár, aki Ney Lászlóval a szálló egyik szobájába ment. Először Ráczné-t hívták be, majd külön-külön Droblné-t és Szauert. A katonaszaunernek 1300 koronát adott át. Szauer méltatlankodni kezdett:

— Ez a pénz kevés. Még a maximális ár sem futja belőle.

Szauer lármázott és visszakövetelte a szalonnát. Erre Ney rászólt:

— Ne okvetetlenkedjék. Örüljön, ha bántatlanul szabadul.

Szauer annyira indulatba jött, hogy neki ment Neynek és bizonyára tetteleg inzultálta, ha a katona közbe nem lép és le nem fogja.

— Én megvasalom magát és beviszem, mert én katonai rendőr vagyok! intette le a katona a dühöngő embert.

Tényleg el is indultak, hogy a katonai rendőrségre menjenek. Az Erzsébet-köruton azonban a katona eltűnt. Szauer ekkor már látta, hogy szélhámosok kezébe került. Elment tehát a VI. kerületi katonai rendőrségre és bejelentette az esetet. A katonai rendőrök csakhamar elfogták a Vigszínház-kávéházban a katonát Rózsa László tizedes személyében, aki csakugyan az V. kerületi katonai rendőrség detektívje. Rózsa bevallotta, hogy társa Hagara Endre, aki notórius, többszörösen büntetett árdrágitó.

Kiderült, hogy Hagara fixfizetésű alkalmazottja özv. Breitnérné zsirnagykereskedőnek. Hagarának az volt a kötelessége, hogy a pályaudvarokon figyelje, hogy hoznak-e Budapestre zsirt és szalonnát és ezeket az Edison-szállóba küldesse. Hagara rendszerint a maximális árnál háromszor-négyszer nagyobb árat ígért. A mikor a zsirt és szalonnát átvette, kijelentette, hogy a Közélelmezési Hivatal detektívje s hogy a zsirt és szalonnát lefoglalja a katonaság részére. Az így rászédett embereknek rendszerint kifizette a maximális árat és ezek örvendtek, hogy megszabadultak a hatóságtól. A zsirt és szalonnát azután elszállította özv. Breitnérnéhez, aki tovább adta magánosoknak és az óbudai tengerészeti különítménynek, természetesen a maximális árnál jóval drágábban.

A katonai detektívek házkutatást tartottak özv. Breitnérnél. Az udvaron megtalálták a kosarakat, amelyekbe Szauerék szalonnáját helyezték és megtalálták a kocsit is, amelylyel a szalonnát az Edison-szállóból özv. Breitnérnéhez szállították.

Hamarosan elfogták Hagarát is, aki bevallotta, hogy Breitnérné fizetésű alkalmazottja, aki sok esetben játszott a leleplezési komédiát. Megállapították, hogy a vasúti hordárok nagyrésze Hagara szolgálatában áll, akik felhajtják a vidéki termelőket. A rendőrség eddig három hordárt letartóztatott. Hagarát is letartóztatták, a nyomozást pedig folytatják.

KÖZGAZDASÁG.

Átósággal beszüntetett aradmegyei vámmalmok.

A vámmórlések körül egyes malmosok dacára a márt rendszerezésnek, meg mindig a legnagyobb visszaeséseket követik el, miáltal a közelmúlt biztosítását nagy mérvben veszélyeztetik.

Az indító oka ennek az eljárásnak nem az, hogy ők talán jó szívből örömlnek meg a megszorult félnek a gabonáját, hanem inkább a nagy anyagi előny szerzése. Mert az ilykép végzett öröléseknél nem az előírásos vámot, hanem sokkal többet követelmek és vesznek a réttől és ezeket a vámkeresményeket nem szolgáltatják be a riádi Termény R. T. kirendeltségnek, hanem lisztte örlik és ezt a lisztet 5-8, 8-9 és 10 koronáért adják el olyanoknak, kik arra rá vannak szorulva.

A Riádi Termény R. T. aradi kirendeltsége legnagyobb szigorú ellenőrzést vezet a malmok tenykezesét, de a legszigorúbb ellenőrzések sem rettentették el az egyes malmosokat attól, hogy továbbra is ne izzék az igazán közérdekbe utkozó ilyen rendeletellenes üzletkedésüket.

Ennek folytán a kirendeltség vezetője, Horváth József előterjesztést tett Sándor József Aradvármegyei alispánjához, több aradmegyei vámmalmos üzemének beszüntetése iránt és ezen előterjesztés folytán az alispán éve a 2490-1918. július hó 20-án kelt határozatával a Ruzseszka Imray és Lajó Nuci mondoriáni malomtulajdonosok malmának üzemét augusztus 1-től kezdődőleg attól az ideig, míg az örölések korlátozása remény, hatóságiilag beszüntette.

Több rendbeli szabálytalanság miatt a kihágási eljárást is megindítják a mondoriáni malmosok ellen, a malomüzemük beszüntetésén kívül még méltó büntetésben is részesülnek.

Tea-változatok Aradtól Budapestig.

(Háborús mértékárak 40-től 200-ig.)

Még az elmúlt évben történt az alábbi eset, amely élenként bevilágít abba a háborús fogalomba, amelyet kincskereskedelemmel nevezünk. Tavaly tömegesen jöttek Aradra budapesti ügynők, teát kerestek. Akkoriban a közönségkel és nagyobb mennyiségű teát tudott keresett cikk.

Az ügynők meglepődtek, hogy a Vojtek és Weisz cégnek nagyobb mennyiségű teája van raktáron, amelynek ára különként 40 korona. A cég nem tudott mit csinálni a teával és szívesen alkuba bocsátkozott az ügynőkkel és nagyobb mennyiségű teát tudott.

A teát az ügynők felszállították Budapestre, ahol megkezdtek munkájukat, a konjunktúra mesterséges kihasználását. Mindenek előtt mesterségesen felhajtották az árakat úgy, hogy 4—5 hét múlva a tea kilójának ára már 80 korona lett.

Közben tejség lett Aradon. A közönség teát keresett, de nem volt a városban. A Vojtek és Weisz cég vásárolni akart teát, de a legszorgosabb utánjárás mellett sem tudott teát szerezni. Az elmúlt héten a cég egyik tagja bevásárlás céljából Budapestre utazott. Elment a kávéházba, ahol a különböző szakmában dolgozó ügynők tartózkodnak. Az egyiknél tea iránt érdeklődött. Ez tőkből megsugta az aradi kereskedőnek, hogy tud egy helyet, ahol

teát vásárolhat. A cég-tag elment a jelzett helyre, ahol szóba sem akartak vele állni, amikor előadta jövedele célját. Visszatért a kávéházba, ahol az ügynőkötől levelet kapott annak igazolására, hogy megbízható fél. Az ügynőkötől levelet visszatért az ügynők által ajánlott tea-tudóshoz, aki csak immel-mennel kezdett az alkuba.

— Van ugyan teám, de nem valami sok, mondotta a teás ember. Nem is akarnám eladni, mert várak még.

Hosszas rábeszélés után végül ráállt arra, hogy legalább megmutatja készletét. Az aradi kereskedő a szomszéd szobába vezette, amely telve volt ládába csomagolt teával. Az aradi kereskedő figyelmesen nézegette a ládákat és ráismert arra a teára, amelyet tavaly ő adott el az ügynőknek.

— Ez a tea az enyém volt, jelentette ki a kereskedő.

— Lehetetlen!

Végül az egyik ládát felbontották és megtalálták benne az aradi cég számozását. Az aradi kereskedő, akinek nagy szüksége volt teára, kénytelen volt azt a teát visszavásárolni, amelyet tavaly ő adott el. Különbért 260 koronát fizetett. Száz kilót vett 26 ezer koronáért, amennyi tavaly mindössze négyezer koronát fizettek.

== Tőzsde. Budapestről telefonálja tudósítónk: A budapesti értéktőzsdén ma a következő árfolyam jegyzések történtek: Magyar Hitel 1334—1350, Osztrák Hitel 904, Agrárbank 1071, Fabank 967, Hazai bank 628, Kereskedelmi bank 5875, Magyar bank 957, Konkordia malom 913, Salgótarjáni 1167, Rimaurányi 1127, Klotild vegyipar 231, Atlantika 1350, Osztrák-magyar államvasút 1017, Nasici tananyagár 3220, Ruggyantagyár 1162.

== A postatakarékpénztár új betétkönyve. A postatakarékpénztár eredeti hivatása, a takarékosági szellem fejlesztése érdekében a postatakarékpénztár igazgatósága több reformot vitt keresztül, amelyek külső megnyilvánulása gyanánt augusztus hó elsejétől új betétkönyveket ad ki. A leglényegesebb újítás a takarékbetétek körül az, hogy a betétek összege felfelé korlátozva nincs, a postatakarékpénztárnál is korlátlanul fogadtatnak el a betétek. Feljuttatják a zárt betétek rendszere, amelyeknek lényege abban áll, hogy a betevő betétjét valamely esemény teljesüléséig, vagy határozott időre (3 év) vagy határozott összeg eléréseig lekötö, aminek fejében magasabb kamatozás (netto 3.6%) jár. A takarékbetétek vissza fizetése, a betétkönyv kiállítás, átruházása és megsemmisítése az eddigénél egyszerűbb módon van szabályozva. A betétkönyv címlapja feltünteti azokat a különös előnyöket, amelyekkel a postatakarékpénztári betétek más pénzel helyezésekkel szemben bírnak. Ezek közül kiemelendők: az állam jóállása, a betétek le nem foglalhatósága, adómentessége, valamint a betételhelyezéssel kapcsolatos minden ügylet, beadvány és levelezés bélyeg-, illeték- és portómentessége.

== Félévi beszámoló. Az Aradmegyei takarékpénztár folyó hó 28-án tartott választmányi ülésén terjesztette be az igazgatóság az 1918. I. félévi mérlegszámát. A mérleg néhány ezer koronával mutat ki jobb eredményt a múlt év hasonló időszakának mérlegénél. Kiemelen-

dő a betétek hatalmas szaporodása, ami egy év leforgása alatt 22 milliót tett ki, úgy, hogy a betétek álladéka 66 millió koronára emelkedett. A választmány meglepedéssel vette tudomásul a betérjlesztett mérleg adatait, ugyanis azt a kiváló eredményt, amelyet az intézet a most lefolyt VIII. hadiköcsön jegyzésnél, közel 18 millió korona jegyzés gyűjtés által elért.

== Tilos a káposzta savanyítás. Közhírré teszem, hogy a m. kir. közérkezési miniszter a nyári korai káposztának iparszerű besavanyítását továbbá rendelkezésig betiltotta. A ki eltalalom ellen vét, 6 hónapig terjedhető elzárással és ezen kívül 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fog sújtani. Green főkapitány.

— A korpa ára. A változó gabona árakra való tekintettel a korpa maximális árát 1918. július hó 29-től kezdve a fogyasztók részére métermérszárként 44 koronában állapítom meg. Lócs Rezső h. polgármester.

LEGUJABB HIREK

Erköszti éjjel 3 órákor.

— Brătianu megvesztegette a képviselőket. Bukarestből jelentik: Az országgyűlés kiadásával foglalkozó bizottság elnöke nyílt ülésen bejelentette, hogy a Brătianu-kormány hat millió lett fizetett ki a képviselőknek azért, hogy ne jelenjenek meg az üléseken és ezzel lehetetlenné tegye a kamara munkásságát. Brătianu így vonta ki magát a parlament ellenőrzése alól.

— A munkapárt értekezlete. Budapestről telefonálja tudósítónk: A nemzeti munkapárt ma Vojnich István elnöklésével értekezletet tartott, amelyen a képviselőház elé kerülő törvényjavaslatokat tárgyaltak és egyhangúlag elfogadták. Simon Elemér a katonai ellátásról szóló törvényjavaslatnál rámutatott arra a sok

űdős módosításra, amely különösen Tisza István gróf befolyásának köszönhető.

— Amerikaiak Irország függetlenségéért. Hágából jelentik: Wilson hatszázezer aláírással ellátott kérvényt kapott, amelyben felszólítják, hogy hangozzon Irország függetlenségéért.

— Az angol municiós munkások a háború befejezését követelték. Rotterdamból jelentik: Londoni lapok megírják, hogy a municiós munkások sztrájkja nemcsak béremelésért, hanem politikai okokból is tört ki. A háború befejezését is követelték.

— Az orosz-ukrán békekötés akadályai. Zürichből jelentik: Az orosz-ukrán béketárgyalások alatt nehézségek merültek fel, mert az orosz diplomaták ukrán követelések annexzióját követelik.

MODERN KABARE.

Központi Színház Salacz-utca.

Ma, kedden, július 30-án

Adonaj, héber dalték a nagy lengyel kórossal.

Hűtlen menyecske, víg operette.

A rendező. Forray Mihály, táncos mókája Forray és Romyval.

Továbbá Major, Vágó, Návay, Margó, Turcsányi, Forray, Radnai, Romy új szolókál. Az előadások kezdete fél 9 órakor.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltéket nem vállalunk felelősséget.

Értesítés.

Értesitem i. t. fizetfelelőmet, hogy Tritthaler és Gécs társas cégemet megszüntettem a építési vállalatomat ugyancsak

Salacz-utca 4. sz.

irodamban saját nevem alatt tovább folytatom. A közös céget terhelő 1918. július 22-iki előtti időből származó kötelezettségeket én viselem, de a netán későbbi időben keletkezettekért felelősséget nem vállalom.

Tisztelettel

5397

Tritthaler Ferenc.

CSAK

RÁDIUM

SÓSEORCSZESZT

használjunk test és egészség-ápolásra.

Nagy üveg ára ...	12.50
Közép üveg ára ...	6.50
Kis üveg ára ...	2.40

Gyártja:

A Dunántúli Gazdasági Szeszgyárművek Szeszfinomító Részvénytársasága

Nagykanizsán.

4961

Képviselet: Erényi Tivadar, Arad, Deák Ferenc-utca 39. Telefon 11-48. sz.

KAFFEE SZALAY KÁVÉHÁZ

Szabadság-tér és Hunyadi-u. sarok

ujjonnan átalakítva megnyílt. Elsőrangú vezetés. Hideg és meleg ételek, valamint kitűnő italokról gondoskodva.

Legszolidabb árak. Esténként női cigányzenekar. Szíves pártfogást kér

SZALAY IMRE,

kávé.

5358

Szobafestő**és mázoló**

iparágba vágó munkákat a leg-egyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig jutányos árak és pontos kivitelben elvállal úgy helyben mint vidéken

Szurbik Sándor

szobafestő és mázoló

Arad, S. Határ-utca 3. sz. (Szerb templommal szemben.) 4958

ECETSAV

vegytisztá, 50 fokos, étkezésre alkalmas, kiscsinyban és nagyban, tiszta szeszből erjedéssel készült elsőrendű

ecetszesz

4 és 8 hidrátos minden mennyiségben kapható 3043

Fried Mór

fűszerüzletében Arad, Szabadság-tér 5. sz.

Vidéki megrendelések önköltségen felszámított ballonban vagy kis hordóban 15 klg.-tól előleg és utánvétellel. — Telefon 1006.

Butorhitel!

Minden hitelképes vevő beszerezhet háló-, ebédlő-, konyhabutorokat, irodai, üzleti, vendéglői és kerti berendezéseket, kárpitos és asztalos munkát, fa- és vashutorokat, készpénz, részlete és kölcsönfizetésre, melyek a vetéltárba betudandók, a következő feltételek mellett:

100 korona vételár után fizet hitelként	— 80
500 korona vételár után fizet hitelként	8—
1000 korona vételár után fizet hitelként	6—
5000 korona vételár után fizet hitelként	80—

5 éven át nyereség részvételével. Bővebb felvilágosítást nyújt:

Garai Károly

butorkereskedő, Asztalos Sándor-utca 5. szám. 4002

Viszketagséget,

sömört, ránt a legvorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti, törvényesen védett

„Skabotorm-Kenőcs“

Nincsen szaga, nem piszkos. Mindig eredeti pecsétet Dr. Flesch-féle kerjük. Próbá tégely 3.— a nagy tégely 5.— k. Csakúgy adag 12.— k. Kapható Aradon, Hajós Árpád gyógyszerüzletében, Arad, Szabadság-tér 22. Vételre a „SKABOTORM“ védjegyre ügyeljünk 7151

HARISNYA KLINIKA

Arad, Ferdinánd-u. 8. sz.

A harisnyák helyben 4 nap alatt készülnek.

Rossz és levágatlan fejjű másfél pár női harisnyából készítünk egy pár kifogástalan, jó harisnyát. Két pár rossz férfi harisnyából egy pár jó harisnyát. Ára páronként K 1.50., Vidéki megrendelések posta útján legpontosabban eszközölhetnek. 4971

Föld eladás

Csermő község határában megfelelő ajánlat esetén eladó 833 1002—1100 kishold területű, felerészben szántó, felerészben kaszáló- és legelő föld, megfelelő gazdasági épületekkel.

Írásbani ajánlatok az aradi gör. kel. román Consistoriumhoz (Batthyány-u. 1. sz.) intézendők.

Dr. KAJDACS

szorgalmaz mindenféle írásbeli, ideggyógyorvos, valamint női bajokat. Bevitel: Erőss 800. módosított legújabb kezeléssel. — Vöröszőlő utca 10. számú tanár módosított. — Kérem külön bejelent. — Levélben kérdésekre válaszol. Szakmai könyvek megvásárlásánál 2 kor. (helyig is lehet előzetes önköltségek ellenében). 181 BUDAPEST, VII., József-utca 2/a. szám.

Fa és szén üzlet

hadba vonulás miatt

átadó.

Cim a kiadóhivatalban. 5301

Könyvnyomdai

tanulóleányok

jólizetással

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

26947—1918 sz.

Aradi m. kir. pénzügyigazgatóságtól.

Haszonbérbeadási árverési hirdetmény.

Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság közhírré teszi, hogy a Máriaradna és Lippa községek közötti kincstár Maros-híd vámszedési jogának az 1918. évi december 1-től 1921. évi december 31-ig terjedő három (3) egymásután következő évre haszonbérbeadása végett az aradi m. kir. pénzügyigazgatóságnál folyó évi augusztus 23-án d. e. 10 órakor felsőbb jóváhagyás fentartásával írásbeli zárt ajánlatok útján nyilvános árverés fog tartatni.

Az évi bérösszeg tizenhatezer (16.000) koronában állapítatik meg, de ennél esetleg kisebb összegű ajánlat is tehető.

A sajátkezűleg aláírt írásbeli zárt ajánlatot az ajánlattevő vagyoni állapotát, bérleti képességét igazoló hatósági bizonyítvány, továbbá a kikialtási ár 5) százalékának megfelelő 800 korona készpénznek vagy a Magyar korona területén bántópenz gyanánt elfogadható megfelelő értékű óvadékképes értékpapírnak az aradi vagy a máriaradnai kir. adóhivatalnál letelebte helyezéséről kiállított hivatalos nyugta csatolandó, benne a megajánlott évi haszonbér összeg nemcsak számokkal hanem betűkkel is tisztán, érthetően kiírandó és világosan kijelentendő, az is, hogy ajánlattevő az árverés feltételeit, melyeket aláírni tartozik, ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti.

A szabályszerűen aláírt, 1 koronás bélyeggel ellátott és ajánlattevő által sajátkezűleg aláírt ajánlatok lepecsételt borítékban a következő felirattal: „Ajánlat a máriaradnai—lippai kincstári Maros-híd vámszedési jogának bérletére“ az árverés napjának d. e. 10 órájáig az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság főnökénél nyújtandók be, vagy oda posta útján küldendők be.

Egyéb árverési és haszonbéri feltételek az aradi m. kir. pénzügyigazgatóságnál tudhatók meg.

Arad, 1918. július hó 24-én.

5375

M. KIR. PÉNZÜGYIGAZGATÓSÁG.

Használt ólom megvételre kerestetik.

31/149—1918. k. é.

Felhívás sertéshizlaltásra

Kolozsvár szab. kir. város közönségének 1918—19. évi zsűrszükségletét biztosítani óhajtván, felkérem azokat a gazdálkodókat, (kisgazdákat és birtokosokat egyaránt) akik a városal hízaltási szerződést kötni kívánnak, hogy erre irányuló szándékukat a közéletmegzési ügyosztályhoz (Kolozsvár, Parkas-u. 4., I. em.) augusztus 10-ig írásban, vagy szóval bejelenteni sziveskedjenek.

Előnyben részesülnek azok a termelők, akik a hizlaltáshoz szükséges sovány sertésekkel és takarmánnyal, vagy legalább a szükséges takarmány egy részével már rendelkeznek.

Kolozsvár sz. kir. város polgármestere. 481, 1918. júl. hó 12-én.

5348

Dr. Haller Gusztáv, polgármester.

Hirdetés.

3 MOZDONYVEZETŐT, 1 FÜRESZGYÁRI GÉPESZT ÉS 2 ERDEI MUNKAVEZETŐT

keresünk azonnali belépésre, azon mozdonyvezetők előnyben részesülnek, kik erdei iparvasutónál már működtek. erdei munkavezetők pedig akik a tűzfatermelés és gördítéséhez értenek. Bizonyítvány és fizetési igényekkel ellátott ajánlatot kérünk. 5235

ACSEV. ERDŐÜZLET, ALVÁCZA.

Aradi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Érvényes 1918. évi jún. 1-től

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel ... 6.40
Személyvonat délután ... 4.18

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délelőtt ... 12.00
Személyvonat este ... 9.31

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel ... 8.06
Személyvonat délután ... 8.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel ... 7.38
Személyvonat este ... 7.51

Aradról Brádra indul:

Személyvonat reggel ... 5.40
Személyvonat délután ... 12.48

Aradról Brádra érkezik:

Személyvonat délelőtt ... 11.58
Személyvonat este ... 7.46

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel ... 3.00
Személyvonat délután ... 1.18

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt ... 10.00
Személyvonat este ... 7.38

Aradról Ujszentannára indul:

Délelőtt ... 8.26
Délután ... 8.30

Aradról Ujszentannára érkezik:

Délelőtt ... 9.10
Este ... 6.10

Ujszentannáról Aradra indul:

D. e. ... 8.15
Este ... 6.22

Ujszentannáról Aradra érkezik:

D. e. ... 9.08
Este ... 6.58

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt ... 9.32
Vegyes vonat délután ... 6.32

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel ... 6.32
Vegyes vonat délután ... 4.22

Mezőhegyesről Kétegyháza indul:

Reggel ... 8.37
Este ... 6.20

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:

Reggel ... 6.10
Délután ... 4.10

Ujszentannáról Kétegyháza ind.:

Délelőtt ... 9.25
Este ... 7.00

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:

Reggel ... 6.00
Délután ... 4.00

Borossebesről Menyháza indul:

Vegyesvonat délelőtt ... 9.00
Menyházáról Borossebesre indul:

Vegyesvonat délután ... 2.20

Aranynak beváltom grammját 19.— K-lg 14 karátos arany grammját 11.— K-lg

Ezüst evőeszközöket és ezüst tárgyakat a legmagasabb árakon vesz

Központi arany beváltó
ékszerész
(törvényileg bejegyzett cég) 1731
Arad, József főherceg-ut 12. sz.
(Lutheránus templom mellett.) — Telefon 1153.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 80 fillér.

Vastagabb betűkkel 80 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 1 óráig veszzük fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 8 korona.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

JURASSZONY 1894. jellegre levélment Digótól. 5370

REMNY. Kedden d. u. 4-5 között nem lehetek ott, hanem délnél, vagy este a vasúti váróteremben okvetlen várok. 5391

Alkalmazást keres.

MUNKAVEZETŐI vagy kőbánya vezetői állást keresek. Mindkettőben több évi gyakorlati bírok, magyar nyelven kívül beszélek: horvát, olasz, román és német nyelvet. Ajánlatok küldendők: „Szavak” Opálos, Aradon. 5392

JÓ MEJELLENESÜ NŐ gazdasági állást keres. „Düsbürg” jellegre. 5382

BEJARÓ FOZÓÚJ uriházba ajánlkozok. Akác-utca 3. 5388

HADIASSZONY keres irodai vagy pénztárhoz állást. Cím: Szilicsán Frigyesné, Révay-u. 7. 5374

NYUGDIJAS mozdonyvezető, nyugodt gépész állást keres. Cím a kiadóban. 5298

Alkalmazást nyer.

MINDENES jó fizetéssel felvétetik. Ugyanott egy pár alig használt fekete 40-es női cipő eladó. Bathány-u. 29. földszint 1. 5384

MAXCHEN für Alles, mit guter Bezahlung, wird gesucht. Bathány-gasse 29. Parterre, Tür 1. 5385

GYERMEKHEZ, háztartásban is segédkező, intelligensebb magyar vagy német leány kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 5376

KERESK egy fodrászsegédet, lehet nő is, 200 korona fix fizetés, 100 korona utólagos jutalom biztosítva. Ugyanott kerestetik egy cipész segéd is, fizetés megállapodás szerint. Cím: Telkes Mihály, Petrózány. 5238

GYESES, MEGBIZHATÓ leány, ki a könyvelésben jártassággal bír, azonnal felvétetik egy vidéki sörraktár és gazdaságba. Cím a kiadóban. 5264

MEHERNEMÜ VARRÓT keresek. Adára. Ajánlat ár megjelöléssel. Cím a kiadóban. 5350

REPESZ ÉS FOTO csépléshez azonnali beépítésre kerestetik. Bővebbet Urán utca 5. 5351

Kiadó lakás.

KIADÓ elegánsan bútorozott utcai szoba, előszobával. Forray-utca, Hajek-féle üvegkereskedés felett, 1. emelet. 5381

KÉT EGYSZERES NYILÓ csinosan bútorozott szoba, esetleg üresen is, kiadó. Bővebbet Fiume kávéház. 5390

BUTOROZOTT SZOBA urinak kiadó. Deák Ferenc-utca 7. 2598

Lakást keres.

4-5 SZOBÁS modern lakást keresek nov. 1-re a város központjában. Megfelelőnek közvetítést díjazom. Dömötör, Ferdinánd-utca 6. 5380

Vétel és eladás.

NOI NYERESZ megvételre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 5371

HORDÓT, újat és használtat minden mennyiségben veszek. Ungár József Arad, Varjassy Lajos-utca 39. 5383

11 DARAB használt, teljesen jókarban levő külső-belső, ki-benyíló, 4x4 szárnyú pallókakos ablak vasalva, mázolva és üvegezve, 90x190 és 100x200 cm. belmérettel, eladó. Pöltenberg Ernő-u. 19. 5380

EGY RAPID KUT állvánnyal együtt eladó. Cím: Hehs Vilmos, Arad. 5372

GUMMIKOPONYVOST venni kívánó alakra. Szent István-utca 1. szám, földszint 3. 2598

BAROMFIVESZ elleni szer „Vikín” kapható egyedül. Wajdits gyógyszerárban, Ferenc-tér. Kis áru 250 kor., nagy áru 450 kor. 501

ZSOMBOLYAI 253. sz. kátrányszatlon horvát cserepet nagyban és vagon-tételben is ajánlunk. Pankotai cementárnyvár, Pankota. Telefon szám: Pankota 9. és Arad 10-84. 4000

ELSORENDU szállásra kapható Borkor szállítónál, Arad. 4649

GEPOLAJAT ÉS GEPZSIRT ajánl Farber Lajos, Arad. 4687

MÉZET VESZK minden mennyiségben. Irom Arnold, Arad. Telefon 194 szám. 4653

TARLO REPAMAGOT utolsó terméket, csatrákést ajánl Farber Lajos, Arad. 4799

VÖRÖSHAGYMAT, foghagymát, csapadékot, petreasselymet, fűszereket, zöldeket, stb. maximális áron szállítunk. Aradban a Részvénytársaság, Makó. 301

ÚJ BUTOROZOTT Arad, Deák Ferenc-utca 40a. mindennemű bútor kapható jutányos áron. Különcsén ajánl amerikai kátrányszatlon, egy szalon-garnitúrát, egy nagy garderober szekrényt. Wiegand cég. 4537

VENDEGLŐ BERENDEZÉS kátrányszatlon, bútorok, épületek, edények eladók. Gróf Leiningen-utca 1. sz. 5325

GOZEKE, 2 kőtrészszer eladó. Urán Iván-utca 5. 5352

HASZNALT OLAJ megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban. 5350

Ingatlan.

MODERN KÉNYELEMMEML BERENDEZETT 4 szobás, fürdőszobás, konyha, magánház, gazdasági udvarral, őrféle kerttel, azonnal átvehető lakással, jutányosan eladó. Értekezni Szent István-utca 4. szám alatt. 5377

KNEZICH KÁROLY-utca 9. számú bérház eladó. Bővebbet Bonyhádi József, Kapa-u. 47. 4993

ANGYAL-U. 30. sz. ház szabad kézből eladó. 5324

MOSÓTÁ-DELEPEN a főúton, 10 szobás eladó. Bővebbet a kiadóban. 5357

PURGY LAJOSNA-UTCA 135. számú ház, kerttel együtt, eladó. 5361

Oktatás.

VIII. REALISTA javító vizsgára előkészít. Cím a kiadóban. 5378

Üzletek.

ELADÓ egy forgalmas vendéglő, kiadó üzlethelyiségekkel, vendégszobákkal, két állomás között, piacféren. Cím a kiadóhivatalban. 5333

Ellátás.

INTELLIGENS izraelita család teljes ellátásra venne iskolás fiút. Thököly Imre-utca 43. 5362

Különcféle.

APRÓHIRDETÉSEK az Aradi Közlöny részére felvételnek a Messenger-boy irodában. Minden 1. hirdetés és hírlapirodákban, Zrínyi-utca 4. és Kossuth-utcai papírházban.

300 holdas birtok

Aradtól kecsin legfeljebb

2 óra járásra egy körül-

belül

megfelelő épületekkel
sürgösen

megvételre kerestetik.

Közvetítő díjaztatnak.

Cím a kiadóban. 5369

Ház és föld

adás-vételt körvetelem.

Kérek eladási megbízást.

ajánlok megvételre

magán- és bérházakat. 2791

Szücs F. Vilmos,

Arad, Karolina-utca 10. szám.

Tölgy és bükk erdő

144 kat. hold

Szászváros közelében,
földdel együtt azonnal

eladó.

Ajánlatok „Tölgyerdő” jel-
igére a kiadóba pontosan délig ké-
retnék. 5386

Arverési hirdetmény.

A temesvári kir. íráshír-
ság 1918. Pk. 4318-3. sz.
végzése folytán f. évi augusztus
hó 8-án d. u. fel 4 órakor
Temesvár-Józsefváros, Nap-
utca 5. sz. alatt a (Vajköz-
ponttal szemben) árverés alá
kerül:

1 darab 75 HP.

1 darab 75 HP. Marschall
Compound stabil gőzgép,
hozzá 1 drb. 48x52 tü-
zelőfelületű, 8 légkörös Schrantz
és Rödiger-féle gőzkazán.

Dr. Barvig Odén.

8962. egyv. Temesvár.

Magyar királyi államvasutak.

Menetrend.

Ervényes 1918. év június hó 1-től.

Az aradi Budapestre indul:

Gyorsv. reg. 8:01
Személyvonat délután 11:18
Személyvonat este 6:43

Az aradi Budapestre érkezik:

Gyorsv. d. u. 1:25
Személyvonat este 8:20
Személyvonat reggel 5:45

Budapestről Aradra indul:

Gyorsvonat délután 2:10
Személyvonat reggel 7:50
Személyvonat este 9:30

Budapestről Aradra érkezik:

Gyorsvonat este 7:18
Személyvonat délután 4:46
Személyvonat reggel 6:58

Amortisációs kölcsönt

földre, házra, olcsó feltételekkel

10-50 évi törlesztésre ajánlok:

Nagyszombati Földhi-

telintézet képviselője.